# Wie herinnert zich Greta Thunberg?

Posted on 14 november 2020 by Eduard Bomhoff

Eén les waarover we het na covid-19 eens moeten zijn, is dat *global warming* niet de enige dreiging is. Dit zijn de vier actuele ruiters van de Apocalyps waar het laatste boek van de Bijbel over schrijft:

1. Besmettelijke ziektes zoals covid-19
2. Een terroristische aanval met vuil nucleair materiaal
3. Global warming
4. Een meteoriet die op de aarde afkomt

Vele jaren stond de dreiging van een atoomoorlog in deze lijst van mondiale tragedies,  maar sinds '9-11' lijkt vuil nucleair materiaal in de Londense City of in Wall Street een groter gevaar dan nucleaire actie tussen staten.

Dit jaar dreigt wellicht Chinese actie tegen Taiwan, omdat China na alle acties in Hong Kong wil tonen dat Taiwan niet mag hopen op een heel andere toekomst – maar dan gaat het om schending van het luchtruim of neerhalen van gevechtsvliegtuigen, niet om een volledige oorlog. Taiwan wordt dan de eerste test van de China-politiek van Biden, maar een nucleaire oorlog tussen China en het Westen lijkt ver weg.

## Bangladesh moet eerst nog aan de steenkool

Om een terroristische aanval in de kiem te smoren, kunnen veiligheidsdiensten samenwerken en dat is nog makkelijker geworden door de nauwere banden tussen Israël en de Emiraten. Zo ook kunnen wetenschappers en technici samenwerken tegen de dreiging van een meteoriet. Global warming is in deze lijst van dreigingen speciaal omdat samenwerking tussen landen veel moeilijker is.

Nederland is rijk genoeg om actie te ondernemen, maar Bangladesh moet eerst met goedkope steenkool welvarender worden om de jaarlijkse overstromingen beter het hoofd te kunnen bieden. En van elk miljard dat Nederland inzet tegen global warming lekt 99,7 procent weg naar andere landen die zo profiteren van Nederlandse offervaardigheid.

## Klimaatactivisten kennen maar één probleem

Greta Thunberg hield haar boze boodschap eenvoudig. Geen afweging tegen andere problemen als armoede, ongelijkheid, kindersterfte, malaria, geen begrip voor de prioriteiten van Bangladesh en andere arme landen, en geen zicht op kosten en baten van haar extreme eisen. We weten niet of ze na haar school terugkeert in het debat, maar vanwege al die zelf opgelegde restricties lijkt een grote nieuwe rol niet waarschijnlijk. Maar op één belangrijk punt is de schade geschied: veel van Greta Thunberg's aanhangers delen haar absolute afwijzing van nucleaire energie. Westerse politici zijn nu zó bang om ruimte te maken voor het goedkeuren van nieuwe kerncentrales, dat China en Rusland de meest actuele ervaring hebben met het bouwen van kerncentrales.

## Klimaatliefhebbers hebben er geen geld voor over

Dezelfde Amerikanen die enthousiast zijn over de *Green New Deal* van Greta Thunberg en haar volgers laten in opinieonderzoek weten dat ze maximaal 20 euro per jaar willen offeren voor het klimaat. In Europa is de offerbereidheid misschien hoger, maar lang niet genoeg voor de kosten van het geforceerd verminderen van fossiele brandstoffen. Die worden voor de Europese Unie geschat op 5-10 procent van de economie.

Er zijn andere dure tegenvallers vanwege covid-19  die we niet kunnen verstoppen. Premies voor de ziektekosten gaan scherp omhoog. En Nederland heeft veel minder IC-bedden dan gemiddeld in Europa. Met een investering in 900 extra IC-bedden komen wij tenminste weer op het gemiddelde, maar dat kost ook geld en het opleiden en vasthouden van verpleegkundigen nog veel meer. De ambtenaren hebben hun salarisverbetering gekregen van het kabinet; salarisclaims voor de zorg gaan de politici zeker ook honoreren.

## Wie niet thuis kan werken is slecht af

Het belangrijkste  economische nieuws van covid-19 is dat een grote groep werknemers opeens extra kwetsbaar bleek. Werkers in horeca, transport en detailhandel mochten hopen dat hun baan niet zou worden verwoest door IT en globalisering, maar toen kwam covid-19. In de zorg stijgt ondertussen de vraag naar arbeid, maar het werk komt met grote risico's en vraagt extra offers.

Mensen zoals ik, die veilig van huis uit kunnen werken en dus ook makkelijker kunnen zorgen voor hun kinderen, zouden een offer moeten brengen voor landgenoten in de horeca, het transport, de detailhandel en de zorg. Die solidariteit kan blijken uit een bijdrage van de hogere inkomens aan de salarissen in de zorg en aan omscholing in de andere sectoren. 2021 zou het jaar moeten worden van een overdracht van de hoger betaalde thuiswerkers naar hun harder getroffen landgenoten.

## Klimaatbeleid moet nu delen met andere problemen

Actie tegen global warming blijft daarnaast ook nodig, en we zouden William Nordhaus (de enige milieu-specialist met een Nobelprijs in de economie) nu kunnen volgen in zijn pleidooi voor een club van landen die allemaal 40-50 euro per ton CO2 heffen en tegelijk de invoer belasten van landen die geen lid van die club willen worden. Zo'n  grote stap is zinvol en boogt op consensus onder deskundigen.

Tel het bij elkaar op: meer IC bedden, stuctureel hoger loon in de zorgsector, geld voor omscholing van werklozen in horeca, transport en detailhandel, en lidmaatschap van de club van landen die een CO2 heffing doorzet. Dat is een mooie,  volle  agenda, met meer kans op succes wanneer we Greta Thunberg's extreme voorstellen opzij leggen.

Met alle zorgen en armoede door covid-19 is dit geen goed moment voor verkiezingsprogramma's die nóg  hogere kosten van energie accepteren. Als nu maar het Centraal Planbureau de rug recht houdt en duidelijk verklaart dat hogere lasten op energie slecht zijn voor het economisch herstel  dan kunnen de politici een bredere agenda promoten die beter past bij het jaar van covid-19.